

ผลการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา
ทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*
THE RESULTS OF USING THE TEACHING PRACTICUM MODEL FOR 'KRURAKTHIN'
SCHOLARSHIP RECIPIENTS IN THE BACHELOR OF EDUCATION PROGRAM,
KALASIN UNIVERSITY

สุกานดา ภูจิระ, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน*, นกนรินทร์ พัฒนชัย

Sukanda Phujeera, Saksit Rittilun*, Nakintorn Pattanachai

คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ กาฬสินธุ์ ประเทศไทย

Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University, Kalasin, Thailand

*Corresponding author E-mail: srittilun@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2) ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) ประเมินความเหมาะสมของสมุดบันทึกรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 4) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และ 5) สำรวจประสบการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 190 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษา จำนวน 32 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสมุดบันทึกรายงานรายวิชาการปฏิบัติการสอนแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนาโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานโดยการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยหลายกลุ่ม (F- test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก 2) ความเหมาะสมของคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความเหมาะสมของสมุดบันทึกรายงาน การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1-4 อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ความพึงพอใจของกลุ่มที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 5) ปัญหาการใช้คู่มือและสมุดบันทึกรายงานประกอบด้วย โครงสร้างเนื้อหาและรายละเอียด ความชัดเจน เกณฑ์การประเมิน และรูปแบบการจัดเก็บและการส่งมอบงาน ส่วนประสบการณ์และข้อเสนอแนะประกอบด้วย การใช้นวัตกรรมบนพื้นฐานชุมชน ความท้าทายในการทำงานร่วมกับชุมชน และความปลอดภัยในพื้นที่ปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, นักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น, หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

Abstract

This mixed-methods research aimed to 1) Assess the level of satisfaction with the use of the professional experience training model; 2) Assess the suitability of the professional experience training manual; 3) Assess the suitability of the professional experience training logbook; 4) Compare satisfaction with the use of the professional experience training model among relevant groups; and 5) Explore experiences, problems, and suggestions regarding the professional experience training model. The sample consisted of 190 students, mentor teachers, supervising teachers, educational supervisors, and school administrators, selected using a stratified random sampling technique. The informants were 32 students, selected using a purposive sampling technique. The data collection tools included a satisfaction questionnaire regarding the model, a suitability assessment form for the professional experience training manual and the professional experience training logbook, and a focus group discussion report. Data analysis included descriptive statistics using means and standard deviations, and inferential statistics using multiple mean-tests (F-tests) and content analysis. The results revealed that: 1) Satisfaction with the model was high; 2) The suitability of the professional experience training manual was highest; 3) The suitability of the logbook was high; 4) The satisfaction of the relevant groups was significantly different at the .05 level; and 5) Problems in using the manual and logbook included content structure and details, clarity, evaluation criteria, and work storage and delivery formats. Experiences and suggestions included the use of community-based innovation, challenges in working with communities, and safety in the work area.

Keywords: Developing A Teaching Practicum Model, Krurakthin Scholarship Students, Bachelor of Education Program

บทนำ

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้จัดทำโครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (ครูรัก(ษ์)ถิ่น) รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มาตรา 5 (3) และมาตรา 5 (6) ที่มุ่งเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โครงการนี้ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ การส่งเสริมให้นักเรียนยากจนที่มีศักยภาพและจิตวิญญาณความเป็นครูได้เรียนครูจนจบปริญญาตรีอย่างมีคุณภาพและกลับไปเป็นครูในโรงเรียนท้องถิ่นของตน การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล และการสนับสนุนการปรับกระบวนการเรียนการสอนในสถาบันผลิตและพัฒนาครู ทั้งนี้โครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำให้กับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล และเพิ่มโอกาสให้นักเรียนจากครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสที่มีฐานะ

ยากจนที่สุดร้อยละ 20 แรกของประเทศ ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ) และกลับไปเพิ่มโอกาสให้นักเรียนในชุมชนบ้านเกิดตนเองเพื่อลดวงจรความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ห่างไกลอย่างยั่งยืน ตลอดจนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูกว่า 15 แห่ง ทั่วประเทศ ในการเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง มุ่งผลิตครูคุณภาพเพื่อสนองความต้องการของชุมชน ทั้งการพัฒนาหลักสูตรการผลิตและพัฒนาครู การจัดการกระบวนการเรียนรู้แนวใหม่ และกิจกรรมสร้างเสริมความเป็นครูเพื่อให้ได้บัณฑิตครูคุณภาพตามเป้าหมาย สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนในพื้นที่ห่างไกล เพื่อเป็นนวัตกรรมและองค์ความรู้ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตและพัฒนาครู อันจะนำไปสู่การร่วมมือกันยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ อีกด้วย (พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561, 2561); (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2562)

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ในฐานะสถาบันผลิตและพัฒนาครูในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นได้ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาทุนจำนวน 4 รุ่น รวม 114 คน โดยนักศึกษาทุนรุ่นที่ 1 จำนวน 32 คน เข้าศึกษาในหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 2562) ส่วนนักศึกษาทุนรุ่นที่ 2 รุ่นที่ 3 และรุ่นที่ 4 จำนวน 26 23 และ 33 คน ตามลำดับ เข้าศึกษาในหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นหลักสูตรอิงผลลัพธ์ และสมรรถนะที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ของคุรุสภาและกระทรวงศึกษาธิการ (คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 2562) ได้อธิบายไว้ว่า หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตทั้งสองฉบับดังกล่าว ได้กำหนดรายวิชาเกี่ยวกับมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพหลักสูตร 4 ปี ไว้จำนวน 12 หน่วยกิต ประกอบด้วย 4 รายวิชา ได้แก่ รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1, 2, 3 และ 4 โดยรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1, 2, 3 เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียนในสถานศึกษา โดยกำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้เป็นช่วงต้นของการเปิดภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ส่วนรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4 เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในสถานศึกษาตลอด 1 ภาคเรียนเช่นเดียวกัน ทั้งสองหลักสูตร (คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา, 2562) และประกาศคุรุสภาเรื่อง การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพ หลักสูตร 4 ปี พ.ศ. 2563 (ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา, 2563) นอกจากนี้ในกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น โดยมีการคัดเลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าจะเป็นหน้าที่ของทางสถาบันผลิตที่จะต้องดำเนินการกระบวนการคัดเลือกอย่างเป็นระบบด้วยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา ได้ดำเนินการกระบวนการดังกล่าวและทำวิจัยเพื่อถอดบทเรียนที่ได้รับจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคัดเลือกผู้รับทุน งานวิจัยของ Hemtasin, C. et al. เรื่อง การพัฒนากระบวนการคัดเลือกนักเรียนยากจนพิเศษเพื่อรับทุนโครงการผลิตครูสำหรับโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลในประเทศไทย (Development of the Extremely Poor Students Selection Process for Receiving the Teacher Production Project Scholarship for Protected Schools in Thailand) ในประเด็นความเหมาะสมของกระบวนการคัดเลือกผู้รับทุน พบว่า ความเหมาะสมของกระบวนการประชาสัมพันธ์ กระบวนการค้นหากระบวนการคัดกรอง กระบวนการคัดเลือกซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ละกระบวนการ

มีคะแนนความเหมาะสมรวมซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงสุด ผลการวิจัยนี้นำไปสู่การจัดทำคู่มือการคัดเลือกผู้ได้รับทุนเข้าศึกษาในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และคู่มือเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น ชั้นปีที่ 4 (รุ่นที่ 1) (Hemtasin, C. et al., 2023)

ปัญหาที่พบในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีหลายด้าน ได้แก่ 1) ด้านระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ขาดความต่อเนื่องในแต่ละชั้นปีและไม่สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับการปฏิบัติจริง 2) ด้านโรงเรียนหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพยังขาดคุณภาพหรือความพร้อมเนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและ 3) ด้านนักศึกษายังขาดทักษะการออกแบบการสอนตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ การจัดเตรียมการเรียนการสอนไม่เป็นปัจจุบัน การผลิตสื่อหรือการเลือกใช้สื่อไม่เหมาะสม ขาดความมั่นใจในตัวเอง 4) ด้านอาจารย์นิเทศมีการดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดและมีการประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องน้อย และ 5) ด้านครูพี่เลี้ยง ขาดการประสานการทำงานร่วมกับคณะและอาจารย์นิเทศก์อย่างจริงจัง และครูพี่เลี้ยงไม่แสดงการเป็นครูพี่เลี้ยงที่ดีพอ ซึ่งจากปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่กล่าวมาทั้งหมดเสนอว่าคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ (สาวิตรี โรจนะสมิต และวรรณทิพา รอดแรงคำ, 2547) ควรได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เหมาะสมว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้จึงได้มีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินการ การประเมินผล และแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก (Rittilun, S. et al., 2024)

รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการสร้างแบบจำลองที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อใช้เป็นแนวคิดหลักในการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยเริ่มต้นจากการนำ 1) หลักการ ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นเพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะสูง เป็นครูนัก นวัตกรรมและเป็นครูนักพัฒนาชุมชน โดยมีกระบวนการร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตกับโรงเรียนเครือข่ายปลายทางบรรจุ ชุมชน และหน่วยงานที่รับผิดชอบ 2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ที่มีความสอดคล้องกับบริบทนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ประกอบด้วย การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ การออกแบบองค์ประกอบ การทดลองใช้รูปแบบ และการประเมินรูปแบบ 3) การดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนฝึกและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมการฝึกประสบการณ์ (Preparing Phase for Teaching Practicum) 2) ขั้นฝึกประสบการณ์ (Teaching Practicum Phase) เป็นการปฏิบัติฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ประกอบด้วย การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3 และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4 3) ขั้นนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Teaching Practicum Guidance Phase) ขั้นนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นการดำเนินการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นของอาจารย์นิเทศก์ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ด้วยการใช้วิธีการสอนงานและชี้แนะ (Coaching and

Mentoring) แนะนำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการสังเกตการสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้กำลังใจการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกันในบริบทจริงในโรงเรียนและชุมชน 4) ขั้นสัมมนาการฝึกประสบการณ์ (Seminar Phase for Teaching Practicum) แบ่งออกเป็นการสัมมนาระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อปรับปรุงแก้ไขการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการสัมมนาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อประเมินผลและถอดบทเรียนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ 5) ขั้นประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Teaching Practicum Evaluation Phase) เป็นการประเมินผลเพื่อสรุปผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น

จากการที่นักศึกษาทุนได้ฝึกปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้รูปแบบตามองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้รูปแบบดังกล่าวมีความจำเป็นต้องมีการใช้คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสมุดบันทึกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น รายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1, 2, 3, และ 4 รวมจำนวน 4 เล่ม ซึ่งแต่ละชั้นปีมีเนื้อหาและกิจกรรมที่มีความแตกต่างกันตามระดับความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน การประเมินผลการใช้รูปแบบ ความพึงพอใจต่อคู่มือและสมุดบันทึก และความเหมาะสมของรูปแบบดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าว รวมถึงการสำรวจประสบการณ์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนี้ โดยเฉพาะจากมุมมองของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบเต็มรูปแบบจำนวน 1 ภาคเรียน เพื่อนำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริงในอนาคต อันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการผลิตครูและพัฒนาการศึกษาตามบริบทท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ของนักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของสมุดบันทึกรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3 และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษาของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
5. เพื่อสำรวจประสบการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) โดยการเก็บข้อมูลจากการสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่พัฒนาขึ้น และเก็บข้อมูลจากการสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสมุดบันทึกรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูรัก(ษ์)ถิ่น (รายวิชา การปฏิบัติ การสอนในสถานศึกษา 1, 2, 3, 4) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภายใต้โครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ชั้นปีที่ 1 (นักศึกษาทุน รุ่นที่ 4) ถึง ชั้นปีที่ 4 (นักศึกษาทุน รุ่นที่ 1) จำนวน 114 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 114 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 110 คน และ อาจารย์นิเทศก์และศึกษานิเทศก์ร่วมพัฒนา จำนวน 38 คน รวมจำนวน 376 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม จำนวน 190 คน โดยใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้บทบาทและหน้าที่แบ่งชั้นได้นักศึกษา จำนวน 58 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 58 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 55 คน อาจารย์นิเทศก์ และศึกษานิเทศก์ 19 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ รายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามความพึงพอใจของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นที่มีต่อรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ในด้านองค์ประกอบของรูปแบบ ด้านการนำรูปแบบไปใช้ และด้านผลของการใช้รูปแบบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา (การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1,2,3,4) และส่วนท้าย และแบบประเมินความเหมาะสมของสมุดบันทึกรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น (รายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1,2,3,4) เพื่อประเมินความเหมาะสมประกอบด้วย ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนท้าย ทั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ใช้วิธีการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผลการตรวจสอบ พบว่า ค่า IOC ของข้อคำถามแต่ละข้อมีค่าอยู่ระหว่าง

0.80 - 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิจัย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แสดงว่าเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหาในระดับที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจผ่านแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) โดยใช้กลุ่มนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ชั้นปีที่ 1-4 เป็นผู้ประสานงานและส่งต่อแบบสอบถามต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 เล่ม ทั้งนี้ได้รับแบบสอบถามสมบูรณ์ 190 ฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจระหว่าง 4 กลุ่ม

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1 โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 32 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และมีการประมวลข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษากำหนดประเด็นพิจารณาในแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ใช้การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลใช้วิธีตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) และการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดำเนินการกับผู้ให้ข้อมูลหลักและใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 1 ภาคการศึกษา คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1 จำนวน 32 คน โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การสนทนากลุ่มใช้เวลาประมาณ 120 นาที ดำเนินการโดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา ทำหน้าที่บันทึกและสังเกตการณ์และใช้แนวคำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) ที่ครอบคลุมประสบการณ์การฝึกตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ดำเนินถอดการสนทนาทั้งหมดเป็นข้อความ และดำเนินการจัดกลุ่มข้อมูลตามขั้นตอน โดยการการสร้างรหัส (Coding) โดยแยกข้อมูลเป็นประเด็นย่อยตามการจัดกลุ่มรหัสเป็นหมวดหมู่ (Categorizing) ตามธีมหลัก และการสร้างธีม (Theme) และตีความข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา ทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ รายละเอียด ดังนี้

1. ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ของนักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา ทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยรวม และรายด้าน

ข้อ	ความพึงพอใจต่อรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ด้านองค์ประกอบ	4.40	0.58	มาก
2	ด้านการนำรูปแบบไปใช้	4.33	0.63	มาก
3	ด้านผลการนำรูปแบบไปใช้	4.35	0.69	มาก
รวม		4.39	0.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.56) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านองค์ประกอบ มีคะแนนเฉลี่ย มากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านการนำผลรูปแบบไปใช้ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.69) ส่วนด้าน ที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนำรูปแบบไปใช้ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.63) ทั้งนี้ความพึงพอใจต่อการใช้ รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาพรวมกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.39)

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาทุนโครงการ ครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังแสดง ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาทุนโครงการ ครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ข้อ	ประเด็นการพิจารณา	ระดับความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ส่วนนำ	4.55	0.52	มากที่สุด
2	ส่วนเนื้อหา	4.54	0.50	มากที่สุด
2.1	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Internship 1)	4.48	0.51	มาก
2.2	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship 2)	4.56	0.51	มากที่สุด
2.3	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3 (Internship 3)	4.56	0.51	มากที่สุด
2.4	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4 (Internship 4)	4.56	0.51	มากที่สุด
3	ส่วนท้าย (ภาคผนวก)	4.78	0.32	มากที่สุด
รวม		4.61	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาแต่ละส่วน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ส่วนท้าย (ภาคผนวก) ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.32) ส่วนนำ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.52) ส่วนเนื้อหา ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของสมุดบันทึกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1, 2, 3, และ 4

ผลการประเมินความเหมาะสมของสมุดบันทึกรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 สำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของสมุดบันทึกรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น รายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1, 2, 3, 4 สำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ข้อ	ประเด็นการพิจารณา	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1			การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2			การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3			การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4		
		ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ส่วนนำ	4.88	0.33	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด	4.93	0.31	มากที่สุด
2	ส่วนเนื้อหา	4.92	0.33	มากที่สุด	4.93	0.31	มากที่สุด	4.93	0.30	มากที่สุด	4.85	0.29	มากที่สุด
3	ส่วนท้าย	4.90	0.31	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด	4.98	0.15	มากที่สุด
	รวม	4.89	0.33	มากที่สุด	4.91	0.31	มากที่สุด	4.91	0.30	มากที่สุด	4.91	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของสมุดบันทึกรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น รายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1, 2, 3, 4 สำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและรายวิชาอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 4 ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.29) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3 ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.30) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.30) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.33)

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษาของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ตารางที่ 4 สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง

ความพึงพอใจต่อรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	P-value
ด้านองค์ประกอบ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.073	1.691	5.302*	.002
	ภายในกลุ่ม	186	59.319	.319		
	รวม	189	64.392			
ด้านการนำรูปแบบไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	5.816	1.939	5.299*	.002
	ภายในกลุ่ม	186	68.043	.366		
	รวม	189	73.859			
ด้านผลการนำรูปแบบไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	7.826	2.609	5.915*	.001
	ภายในกลุ่ม	186	82.034	.441		
	รวม	189	89.860			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	6.764	2.255	7.888*	.000
	ภายในกลุ่ม	186	53.164	.286		
	รวม	189	59.928			

ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จำแนกตามสถานะผู้ตอบของกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ด้านองค์ประกอบ ด้านการนำรูปแบบไปใช้ ด้านผลการนำรูปแบบไปใช้ และภาพรวม มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากค่า p-value ทั้งหมดน้อยกว่า 0.05 นอกจากนี้ ค่า F ที่สูงที่สุด คือ ภาพรวม ($F = 7.88$) แสดงว่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มในภาพรวมมีขนาดใหญ่ที่สุด

5. ผลการสำรวจประสบการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหาการใช้คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น ของมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์และสมุดบันทึกรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 - 4 พบประเด็นสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้ 1) โครงสร้างเนื้อหาและรายละเอียดในสมุดบันทึกพบว่า กิจกรรมที่กำหนดให้บันทึกมีหัวข้อที่มากเกินไปจนความจำเป็น มีลักษณะซ้ำซ้อนในบางประเด็น และขาดความกระชับในการจัดเรียงลำดับเนื้อหา ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการใช้งานของผู้เรียน 2) ความชัดเจนของคำอธิบายและเกณฑ์การประเมิน คำอธิบายรายกิจกรรมในคู่มือยังมีความคลุมเครือในบางส่วน ทำให้ผู้ประเมินเกิดความสับสนในการตีความเกณฑ์การประเมินและการให้คะแนน จึงมีความต้องการคู่มือการประเมินที่มีรายละเอียดและเกณฑ์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น 3) รูปแบบการจัดเก็บและการส่งมอบงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเสนอให้แยกกิจกรรมบางประเภทออกจากสมุดบันทึก ได้แก่ การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน การจัดทำเครื่องมือประเมินพัฒนาการ และการลงบัญชีเวลาปฏิบัติการสอน รวมทั้งต้องการความยืดหยุ่นในการส่งมอบงานโดยการปรับเปลี่ยนเป็นระบบ

ออนไลน์หรือแอปพลิเคชันของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ประสบการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสามารถจำแนกได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) การใช้นวัตกรรมบนพื้นฐานชุมชน การศึกษาริบทชุมชนเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจพื้นที่และชุมชนของตนเองมากยิ่งขึ้น และพบอุปสรรคสำคัญหลายประการ ได้แก่ ปัญหาการประสานงานระหว่างสถานศึกษาและชุมชน การขาดการประชาสัมพันธ์ และการพัฒนานวัตกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน 2) ความท้าทายในการทำงานร่วมกับชุมชน การปฏิบัติงานร่วมกับสมาชิกในชุมชนมีความยากลำบาก สาเหตุจากตัวนักศึกษาและสมาชิกในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีข้อจำกัดด้านเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลต่อระดับความร่วมมือและความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และ 3) ความปลอดภัยในพื้นที่ปฏิบัติงาน โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาทุนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนขนาดเล็กที่มีปัญหาสังคมบางประการ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด ซึ่งส่งผลต่อความปลอดภัยของนักศึกษาในการลงพื้นที่ปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สะท้อนกระบวนการดำเนินการในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีประสิทธิภาพต่อกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ในการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่งผลให้เกิดระบบการดำเนินการดังกล่าวตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ที่หลากหลาย สอดคล้องกับหลักของการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพต้องมีลักษณะสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ การมุ่งเน้นเนื้อหา การมีส่วนร่วม การสนับสนุนการทำงานร่วมกัน การใช้รูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ การได้รับการฝึกประสบการณ์และการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ การสะท้อนคิดและให้ข้อมูลป้อนกลับ และการมีระยะเวลาที่ยั่งยืนเหมาะสม (Darling-Hammond, L. et al., 2017) ทั้งนี้มีงานวิจัยที่พัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ (หลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินการ และสิ่งสนับสนุน) จะเห็นได้ว่าในส่วนหลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การใช้รูปแบบประสบผลสำเร็จ ควรมุ่งเน้นสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์สามารถพัฒนาตนเองผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา (กณิษฐา เชาววัฒนกุล และทัศนีย์ จันติยะ, 2564) นอกจากนี้มีงานวิจัย

2. ความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และสมุดบันทึกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1, 2, 3, และ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของ

การออกแบบความเหมาะสมของคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอดคล้องกับ Kolb, D. A. อธิบายการเรียนรู้ที่เน้น การปฏิบัติจริง การสะท้อนคิด และการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง โดยพบว่า ประสบการณ์การสอนสัมพันธ์ เชิงบวกกับประสิทธิภาพครูในสภาพแวดล้อมการทำงานแบบร่วมมือ (Kolb, D. A., 1984) ทั้งนี้สมุดบันทึกการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพแบ่งเป็น 4 เล่มตามระดับชั้นปี สอดคล้องกับ อภิภา ปรัชญพฤทธิ์ ได้ระบุรูปแบบการผลิตครู ยุค 4.0 ที่มี 8 องค์ประกอบของ ได้แก่ ปรัชญา/หลักการ และวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายและสมรรถนะที่จำเป็น ของบัณฑิตครู แนวทางการรับเข้าศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี การเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การพัฒนานิสิตนักศึกษาครู และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการพัฒนา นักศึกษามีความจำเป็นต่อการสร้างสมรรถนะบัณฑิตครูการฝึกประสบการณ์ของไทยสอดคล้องกับฟินแลนด์ และสิงคโปร์ ที่เริ่มจากการสังเกตการสอนในปีแรกแล้วเพิ่มความซับซ้อนและความรับผิดชอบเป็นลำดับ มีการ ผสมผสานทฤษฎีกับปฏิบัติ พัฒนาครูพี่เลี้ยงอย่างเป็นระบบ และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน เน้นการสังเกต การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (อภิภา ปรัชญพฤทธิ์, 2560)

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างกลุ่มผู้ที่ เกี่ยวข้อง มีความแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างด้วยบทบาท และหน้าที่แตกต่างกัน

ความแตกต่างทางบทบาทและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ หรือศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยนักศึกษาในฐานะผู้เรียนจะมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะได้รับและความสะดวกในการเรียนรู้ ครูพี่เลี้ยงเป็นผู้ปฏิบัติงาน จะมุ่งเน้นภาระงานและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในของความรู้ในลักษณะของการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ทั้งนี้อาจารย์นิเทศก์ในฐานะอาจารย์และนักวิชาการจะมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา ส่วนผู้บริหาร สถานศึกษาจะเน้นประสิทธิภาพ อำนาจความสะดวกและการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินดา ม่วงมี ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่สำคัญมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ บทบาทพี่เลี้ยง ในความรับผิดชอบ ที่สำคัญที่สุด 2 หน้าที่ คือ การตรวจแผนการสอน และสังเกตการสอนของนิสิตฝึกสอน รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ ส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิตฝึกสอนในการปฏิบัติการฝึกสอน ตลอดจนเป็นเสมือนผู้อำนวยการความสะดวกในการพบ พูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลป้อนกลับระหว่างนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ (สุจินดา ม่วงมี, 2549) ทั้งนี้คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น (เพิ่มเติม) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนปลายทางบรรจุ มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกครูพี่เลี้ยงที่มีความพร้อมและมีคุณสมบัติ ตามองค์ประกอบมาตรฐานและเกณฑ์การรับรองปริญญาตรีทางการศึกษา ส่วนอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง นิเทศ ติดตาม กำกับและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ช่วยเหลือนักศึกษาด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง และครูพี่เลี้ยงจะต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาตามที่กำหนดไว้ (กองทุนเพื่อความ เสมอภาคทางการศึกษา, 2567) จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ มุมมอง และบทบาทที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความ ความหวัง ความเข้าใจในบริบทและวัตถุประสงค์ในการทำงานต่างกัน

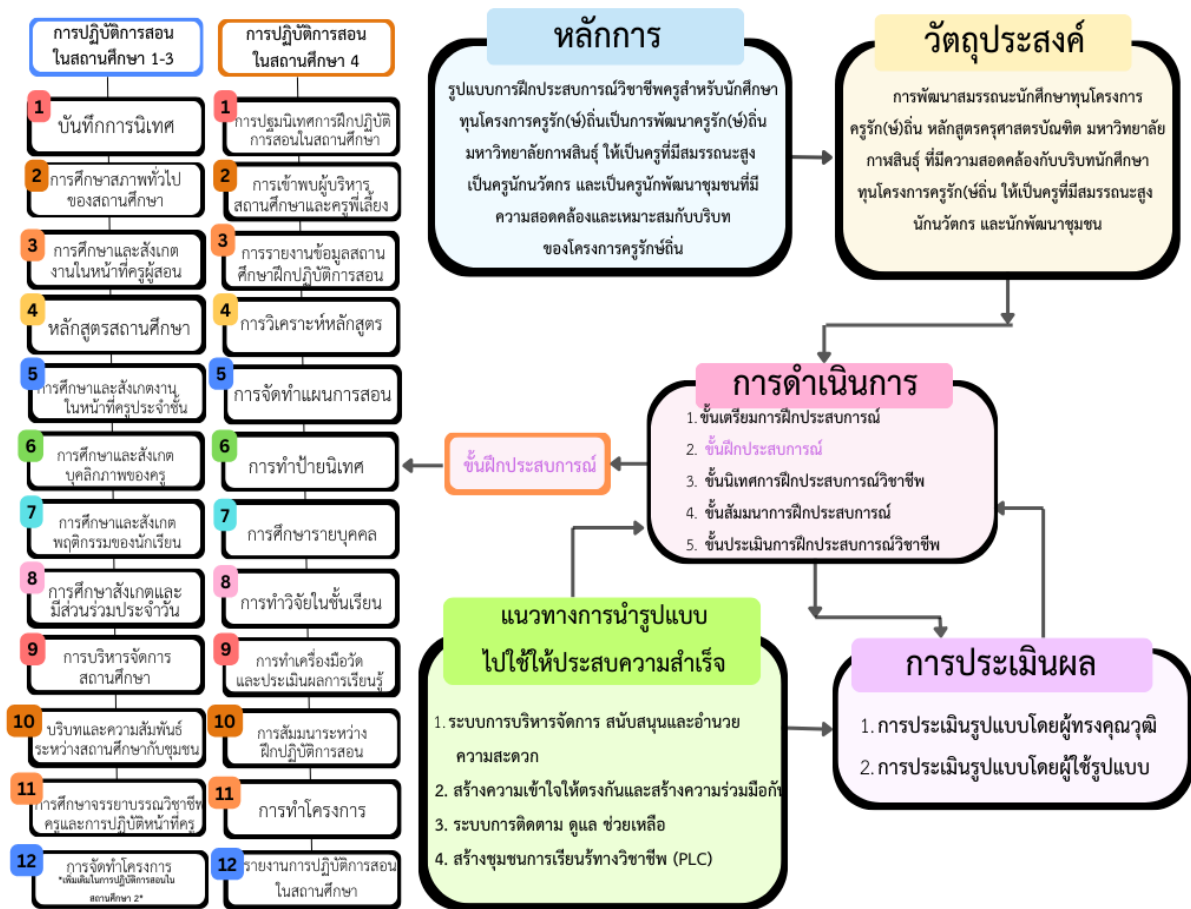

4. การสำรวจประสบการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ให้ความสำคัญกับ ความท้าทายในการทำงานร่วมกับชุมชน

ด้านโครงสร้างเนื้อหาและเครื่องมือในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างเนื้อหา ในสมุดบันทึกที่มีลักษณะซ้ำซ้อนและขาดความกระชับ ในประเด็นข้อเสนอแนะการปรับเปลี่ยนระบบเอกสาร รูปแบบออนไลน์สอดคล้องกับแนวทางการแก้ปัญหากระบวนการฝึกประสบการณ์ที่ยังขาดความชัดเจนและ มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องมีการออกแบบให้มีระบบที่ทันสมัยสอดคล้องกับยุคดิจิทัล เช่น การเพิ่มช่องทางการดาวน์โหลดเอกสาร และการรับ-ส่งเอกสารผ่านระบบออนไลน์ (ไพบุลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และคณะ, 2567) ด้านการใช้นวัตกรรมบนพื้นฐานชุมชน การศึกษาบริบทชุมชนและการพัฒนานวัตกรรมที่ไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับ สายหยุด ภูบุญ และวรนุช นิลเขต พบว่า ความต้องการจำเป็นของ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดฐานสมรรถนะโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ควรเป็นหลักสูตรมุ่ง ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcomes) โดยเน้นสมรรถนะของนักศึกษาในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น เชื่อมโยงกับ การพัฒนาชุมชน โดยจัดกิจกรรมสอดแทรกในรายวิชากลุ่มวิชาเอกเลือกนวัตกรรมการเพื่อพัฒนาครูรัก(ษ์)ถิ่น 4 รายวิชา ประกอบด้วย รายวิชาการจัดการเรียนรู้ท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย รายวิชาการ มีส่วนร่วมร่วมของครอบครัว ชุมชน สังคมในการจัดการศึกษาปฐมวัย รายวิชาพหุวัฒนธรรมศึกษาและรายวิชา ภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (สายหยุด ภูบุญ และวรนุช นิลเขต, 2567) ส่วนในประเด็นความท้าทายในการทำงาน ร่วมกับชุมชน Barton, G. M. et al พบว่า ปัญหาความยากลำบากในการปฏิบัติงานร่วมกับสมาชิกในชุมชน ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีข้อจำกัดด้านเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์ เผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวเข้ากับบริบทชุมชนและการสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Barton, G. M. et al., 2015)

องค์ความรู้ใหม่

ผลการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ เกิดองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น
หลักสูตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

จากภาพที่ 1 นำเสนอการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินการ การประเมินผล และแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ ในส่วนของขั้นตอนการดำเนินการจะมีความสำคัญการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เริ่มต้นตั้งแต่การเตรียมการฝึกประสบการณ์ การฝึก การนิเทศ การสัมมนา และการประเมินผล โดยมีความน่าสนใจ 2 ประเด็น ได้แก่ ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์จะมีกิจกรรมในการฝึกแตกต่างกัน ดำเนินการตลอดระยะเวลา 4 ปีการศึกษา ประกอบด้วย การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 - 4 ผ่านการบันทึกด้วยสมุดบันทึกกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเหมือนและแตกต่างกันตามระดับชั้นปี และขั้นนิเทศการฝึกประสบการณ์ ประกอบด้วย ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์นิเทศและศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาในการทำงานระหว่างสถาบันผลิตครูและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ดูแลครูในระบบเมื่อบรรจุเข้ารับราชการ มุ่งเน้นการใช้วิธีการสอนงานและชี้แนะ แนะนำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู

สรุปและข้อเสนอแนะ

รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินการ การประเมินผล และแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยในส่วนขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ คณะผู้วิจัยได้สร้างคู่มือฝึกและแบบบันทึกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1, 2, 3 และ 4 ให้เหมาะสมกับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น โดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และนำไปใช้ในภาคการศึกษาที่ 2/2565 ซึ่งนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ได้ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู ณ โรงเรียนปลายทางบรรจุ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยอยู่ในระดับที่มีความพึงพอใจมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ กล่าวคือ การนำรูปแบบนี้ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประโยชน์ที่สำคัญในหลายมิติ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์และพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู และเป็นตัวกลางสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาานิเทศก์ และนักศึกษา เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาความเข้าใจในระบบการพัฒนานักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการฯ นอกจากนี้การใช้รูปแบบเอื้อต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่ทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมและเรียนรู้ไปพร้อมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาครูในอนาคตอย่างยั่งยืน ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ทุกองค์ประกอบหรือเลือกองค์ประกอบที่จำเป็นไปใช้ได้ที่เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน เช่น องค์ประกอบ การดำเนินงานที่มีองค์ประกอบย่อย 5 ชั้น คือ ชั้นเตรียมการ ชั้นฝึก ชั้นนิเทศ ชั้นสัมมนา และชั้นประเมินฝึกประสบการณ์ และควรมีการสร้างความเข้าใจให้ตรงกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนที่จะนำไปใช้ปฏิบัติจริง สถาบันผลิตครูควรให้การสนับสนุนส่งเสริมในการนำรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาไปใช้ในทุกหลักสูตร และควรกำหนดนโยบายการประยุกต์ใช้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ได้รับการพัฒนาจากการวิจัยครั้งนี้ให้เป็นมาตรฐานสำหรับรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยจัดทำคู่มือการปฏิบัติและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างต่อเนื่องข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรเพิ่มประชากรให้มีความหลากหลาย เนื่องจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ศึกษาานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น และพื้นที่หรือภูมิภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้เป็นพื้นฐานสภาพปัญหา อุปสรรค หรือโอกาสในการวางแผนพัฒนาการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามบริบทของพื้นที่ต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ให้ทุนสนับสนุนงบประมาณโครงการวิจัยแก่บุคลากรคณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โครงการวิจัยย่อยที่ 7 การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาทุนโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ภายใต้โครงการวิจัย การพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ด้วยกระบวนการทศนิยมในบริบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือของมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ (สัญญาเลขที่ 64-0362 รหัสโครงการ 64-052-00079) ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดให้ได้ผลวิจัยเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้จากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้มีความสมบูรณ์และครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กณิษฐา เชาว์วัฒนกุล และทัศนีย์ จันตียะ. (2564). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 11(1), 13-24.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2562). ทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น: ทุนสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (Protected School/Standalone). เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.eef.or.th/fund/teachereef>
- _____. (2567). คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัก(ษ์)ถิ่น (เพิ่มเติม). เรียกใช้เมื่อ 30 มิถุนายน 2568 จาก <https://drive.google.com/file/d/1Ky3bA7UcKQ0M0YFQXt4NVyV7OEGmasn/view?usp=drivesdk>
- คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. (2562). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562). กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- _____. (2564). หลักสูตรนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564). คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา. (2562). เรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 137 ตอนพิเศษ 190 ง หน้า 10-14 (7 พฤษภาคม 2562).
- _____. (2563). เรื่อง การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพ หลักสูตร 4 ปี พ.ศ. 2563. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 137 ตอนที่ 140 ง หน้า 13-15 (15 มิถุนายน 2563).
- พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 33 ก หน้า 1-18 (13 พฤษภาคม 2561).
- ไพบุลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และคณะ. (2567). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 10(2), 110-121.

- สายหยุด ภูปุย และวรรณช นิลเขต. (2567). ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดฐานสมรรถนะโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 13(2), 71-81.
- สาวิตรี โรจนะสมิต และวรรณทิพา รอดแรงคำ. (2547). มิติใหม่ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 19(2), 1-9.
- สุจินดา ม่วงมี. (2549). บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์. วารสารศึกษาศาสตร์, 17(2), 31-46.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2560). การพัฒนารูปแบบการผลิตครู เพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0. วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก, 35(3), 101-136.
- Barton, G. M. et al. (2015). International students' experience of practicum in teacher education: An exploration through internationalisation and professional socialisation. Australian Journal of Teacher Education, 40(8), 148-163.
- Darling-Hammond, L. et al. (2017). Effective teacher professional development. Palo Alto, CA: Learning Policy Institute.
- Hemtasin, C. et al. (2023). Development of the extremely poor students selection process for receiving the teacher production project scholarship for protected schools in Thailand. Sustainability, 15, 5230. <https://doi.org/10.3390/su15065230>.
- Kolb, D. A. (1984). Experiential learning: Experience as the source of learning and development. New Jersey: Prentice Hall.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Rittilun, S. et al. (2024). Developing a teaching practicum model for 'Kruakthin' scholarship recipients in the Bachelor of Education program, Kalasin University. ASEAN Journal of Education, 10(1), 47-58.